

Efektivní výukové strategie (vyučovací metody)

Karel Starý

17. února 2021

Program

- Organizace kurzu
- Vymezení pojmů: výuka x vyučování, strategie x metody,
- Vyučovací styly učitelů
- Efektivita a kvalita ve vzdělávání
- Výzkumy efektivity vzdělávání
- Efektivní učební cyklus
- Závěrečné shrnutí

Organizace kurzu a kontrola studia předmětu

Východiska

- Předmět je primárně určen pro studenty kombinovaného studia
- Výuková zátěž odpovídá 3 kreditům

Organizace

- 4 výukové bloky po 90 min. v prostředí ZOOM (záznam)

Úspěšné splnění předmětu - zápočet

- Splnění dílčích úkolů v Moodle
<https://dl1.cuni.cz/course/view.php?id=11899>
- Písemné shrnutí obsahu přednášek

Vymezení pojmů

Výuka a vyučování

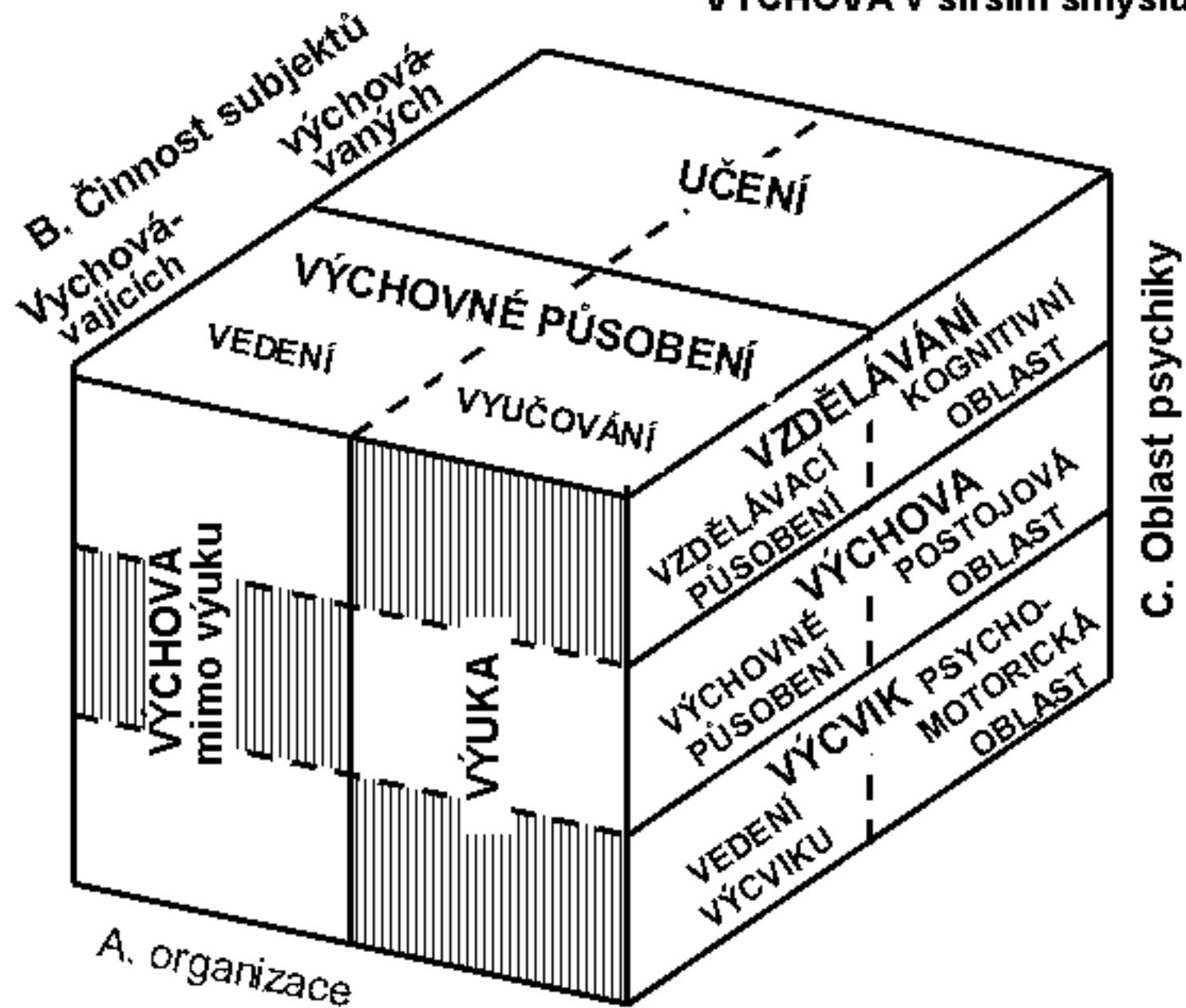
(SKALKOVÁ 1999, s. 105) nepokládá za potřebné rozlišovat mezi pojmy výuka a vyučování

X

Vyučování je činnost učitele a výuka je nadřazený pojem pro vyučování i učení (Kotásek viz následující schéma)

STRUKTURA ZÁKLADNÍCH PEDAGOGICKÝCH POJMŮ

VÝCHOVA v širším smyslu, obecně

Vymezení pojmů

strategie (akcentuje cíl)

X

metoda (akcentuje proces)

Vymezení pojmů

VÝUKOVÁ STRATEGIE

VYUČOVACÍ STRATEGIE

+

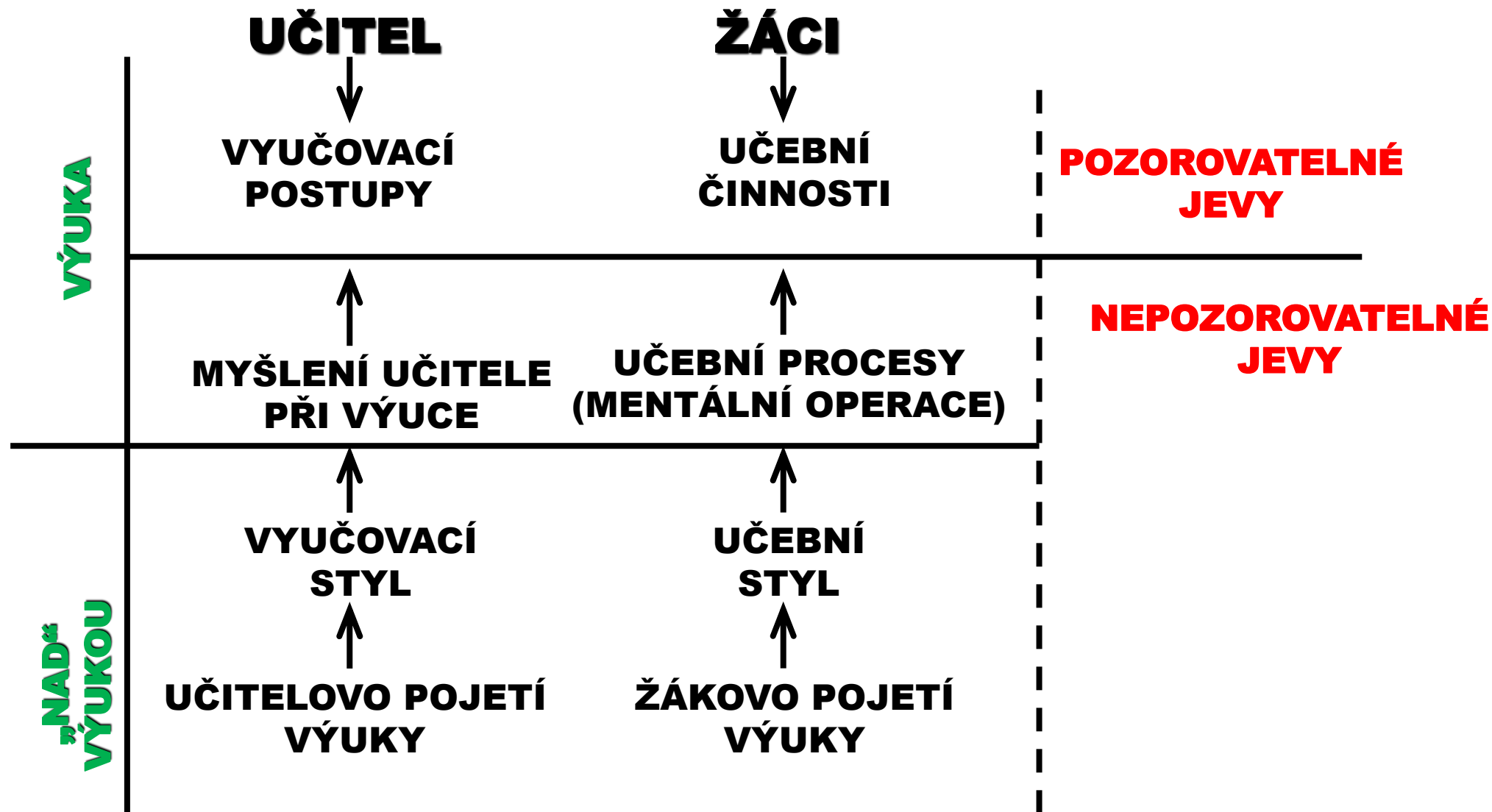
UČEBNÍ STRATEGIE

VYUČOVACÍ ČINNOSTI UČITELE

+

UČEBNÍ ČINNOSTI ŽÁKA

Pojetí výuky jako interakce procesů vyučování a učení (Starý 2007)

Východiska - učitelovo pojetí výuky

- Mareš, J., Slavík, J., Švec, V., Svatoš, T. (1996). *Učitelovo pojetí výuky*. Brno: CDVU.
- Fenstermacher, G. D., Soltis, J. (2008). *Vyučovací styly*. Praha: Portál.

Cvičení

1. Pročtěte si charakteristiky třech učitelek a rozhodněte, která je Vám osobně nejbližší.
2. Podtrhněte si v charakteristice vybrané učitelky, co je Vám blízké.

<p>Vyučovací přístupy (styly) učitelů (Fenstermacher, Soltis 2004) – <i>core elements – MAKER</i></p>	<p>Učitelovo pojetí výuky (Mareš, Slavík, Švec, Svatoš, 1996) – „složky učitelova pojetí výuky“</p>
<p>vyučovací metody (<i>Methods</i>)</p>	<p>pojetí organizačních forem, vyučovacích metod, podmínek a prostředků výuky</p>
<p>vnímání potřeb a zájmů žáka (<i>Awareness</i>)</p>	<p>pojetí žáka jako jednotlivce, jeho učení a rozvoje</p>
<p>znalost učiva (<i>Knowledge</i>)</p>	<p>pojetí učiva</p>
<p>vzdělávací cíle (<i>Ends</i>)</p>	<p>pojetí cílů</p>
<p>interakce a vztahy mezi učitelem a žáky (<i>Relationship</i>)</p>	<p>pojetí skupiny žáků a školní třídy</p>

Exekutivní vyučovací styl (Eva)

- dominantní zaměření na **vyučovací metody** a **znalosti učiva**
- Metafora učitele jako MANAŽERA organizujícího učení žáků
- kořeny: behaviorální psychologie (Thorndike, Skinner)
- klíčové pojmy: efektivita, timemanagement, povzbuzování žáků k učení, příležitosti k učení, korektivní zpětná vazba
- dominantní zaměření na UČIVO

Facilitační vyučovací styl (Františka)

- učitelovo **vnímání potřeb a zájmů žáka** a personalizované **vzdělávací cíle**
- učitel jako PRŮVODCE ŽÁKA na cestě poznání
- kořeny: humanistická psychologie (Allport, Maslow, Rogers), konstruktivismus (Piaget), mnohočetné inteligence (Gardner)
- klíčové pojmy: sebeaktualizace, autenticita, prekoncepty, asimilace a akomodace, mentální operace,
- dominantní zaměření na ŽÁKA

Liberalní vyučovací styl (Lenka)

- zaměření na: **vzdělávací cíle** a **znalosti učiva** jako prostředky k uchopení vlastních svobod
- učitel jako PRŮVODCE NA CESTĚ DO ŽIVOTA
- kořeny: antická filozofie, pragmatismus (Dewey)
- klíčové pojmy: demokratické občanství, sociální spravedlnost, výchova k národní identitě
- zaměření na zájmy SPOLEČNOSTI

Práce s textem

- Vraťte se charakteristikám stylů Evy, Františky a Lenky a zamyslete se, jak se jejich styl promítá do jejich vztahu k žákům.